



VILNIAUS MIESTO APYLINKĖS TEISMAS

N U T A R T I S

2025 m. rugpjūčio 21 d.
Vilnius

Vilniaus miesto apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėja Beatričė Bakanauskaitė rašytinio proceso tvarka išnagrinėjusi Aurimo Drižiaus (toliau – pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros prokuroro Redo Savicko (toliau ir – prokuroras) 2023 m. balandžio 27 d. rašto Nr. 17.2-1387 panaikinimo,

Teisėja, išnagrinėjusi pareiškėjo skundą,

n u s t a t ė:

Vilniaus miesto apylinkės teisme buvo gautas pareiškėjo skundas, kuriuo jis prašo pripažinti prokuroro Redo Savicko 2023 m. balandžio 27 d. raštą neteisėtu, kadangi prokuroras negalėjo nagrinėti jo skundo dėl akivaizdaus interesų konflikto ir skundas turėjo būti perduotas kitam prokurorui. Pareiškėjas pažymi, kad prokuroras pažeidė Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 168 straipsnio reikalavimus, nes negalėjo tirti skundo dėl savo paties veiksmų, be to, raštas nėra tinkamas procesinis sprendimas dėl atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą. Skundas atmestas formaliais pagrindais, nesivadovaujant įstatymo viršenybės principu ir ignoruojant pareigą ištirti sunkius nusikaltimus. Pareiškėjas prašo taip pat įpareigoti Generalinę prokuratūrą priimti procesinį sprendimą – nutarimą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo ar atsisakymo jį pradėti pagal įstatymą.

Skundas atmestinas.

Vadovaujantis BPK 1 straipsnio 1 dalimi, baudžiamojo proceso paskirtis yra ginant žmogaus ir piliečio teises bei laisves, visuomenės ir valstybės interesus greitai ir išsamiai atskleisti nusikalstamas veikas ir tinkamai pritaikyti įstatymą, kad nusikalstamą veiką padaręs asmuo būtų teisingai nubaustas ir niekas nekaltas nebūtų nuteistas. Į teisėsaugos instituciją dėl įžvelgtos galimai padarytos nusikalstamos veikos gali kreiptis visi asmenys, o tikrinti gautą informaciją apie galimai padarytą nusikalstamą veiką, rinkti nusikalstamą veiką pagrindžiančius ar paneigiančius duomenis yra ikiteisminio tyrimo pareigūnų pareiga. BPK 2 straipsnyje numatyta, kad prokuroras ir ikiteisminio tyrimo įstaigos kiekvienu atveju, kai paaiškėja nusikalstamos veikos požymių, privalo pagal savo kompetenciją imtis visų įstatymų numatytų priemonių, kad per trumpiausią laiką būtų atliktas tyrimas ir atskleista nusikalstama veika. Nežiūrint to, toks teisinis reglamentavimas nereiškia, kad ikiteisminis tyrimas turi būti pradėtas pagal kiekvieno pareiškėjo pareiškimą. Ikiteisminio tyrimo pradėjimą lemiantys veiksniai yra tyrimo procesinės prielaidos, kurios yra dvi, tai: 1) tikėtinos informacijos apie galimai padarytą nusikalstamą veiką buvimas ir 2) aplinkybių, dėl kurių procesas yra negalimas, nebuvimas. Dėl to prieš pradedant procesą, turi būti įsitikinama, kad nėra priežasčių, dėl kurių procesas negali būti vykdomas. Vadovaujantis BPK 168 straipsnio 1 dalimi, tais atvejais, kai prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas, gavęs skundą, pareiškimą ar pranešimą, o reikiamais atvejais – ir jų patikslinimą, nustato, kad nurodyti faktai apie padarytą nusikalstamą veiką yra akivaizdžiai neteisingi ar yra aiškios BPK 3 straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, ikiteisminis tyrimas negali būti pradėtas. Teisėsaugos institucijai pateikta informacija apie galimai padarytą nusikalstamą veiką turi būti pagrįsta objektyviais duomenimis, suteikiančiais pagrindą manyti, kad

tokia nusikalstama veika realiai galėjo būti padaryta. Pagal teismų praktiką ikiteisminis tyrimas turi būti pradėtas vadovaujantis ne subjektyviu situacijos įvertinimu, o esant objektyvioms aplinkybėms, suponuojančioms, kad buvo padaryta nusikalstama veika. Baudžiamasis procesas yra išimtinio pobūdžio priemonė, todėl turi būti pradėdamas tik esant rimtam pagrindui bei nusikalstamos veikos sudėčiai. Priešingu atveju, inicijuojant ikiteisminį tyrimą nesant pakankamo teisinio pagrindo, būtų grubiai pažeidžiamos nepagrįstai persekiojamų asmenų teisės ir interesai.

Nagrinėjamu atveju pareiškėjas Aurimas Drižius kreipėsi į prokuratūrą prašydamas pradėti ikiteisminį tyrimą pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 129 straipsnį ir BK 228 straipsnį, atnaujinti ikiteisminį tyrimą dėl mažamečių vaikų prievartavimo. Pareiškėjas prašymą grindė teiginiais, kad prokuratūra bando nuslėpti labai sunkius nusikaltimus ir dalyvauja organizuotoje nusikalstamoje veikoje, be to, kvestionavo priimtus su juo nesusijusius nuosprendžius.

Visgi vien tai, kad prokuroras priėmė pareiškėjo netenkinantį sprendimą, nesudaro pagrindo jo naikinti. Ikiteisminio tyrimo teisėjos vertinimu, prokuroro rašte išdėstytos aplinkybės aiškios, išsamiai apibūdinančios situaciją, nesudarančios pagrindo vertinti jo veiksmų kaip šališkų ar neteisėtų. Pareiškėjo skunde pateikiamos pareiškėjo prielaidos, o ne objektyvūs duomenys, todėl nėra pagrindo vertinti, kad prokuroras konkrečiais savo veiksmais būtų pažeidęs kokias nors teisės aktų nuostatas ar šalinti jo BPK 58 straipsnio tvarka, kadangi įstatymas numato konkrečius nušalinimo pagrindus, kurie šiuo atveju neegzistuoja.

Ikiteisminio tyrimo teisėja pažymi, jog nagrinėjamu atveju pareiškėjo netenkinta patys prokuroro sprendimai ir skunde atsispindi būtent pareiškėjo subjektyvus nepasitenkinimas priimtais sprendimais, kuris yra grindžiamas deklaratyviais ir subjektyviais teiginiais vertinant aptariamo prokuroro veiksmus. Be to, rašte prokuroras pareiškėjui pagrįstai nurodė, kad prokuratūra nevykdo priimtų procesinių sprendimų kontrolės, o tai, kad pareiškėjas turi kitą nuomonę dėl teismų priimtų procesinių sprendimų, nėra pagrindas spręsti klausimą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo dėl piktnaudžiavimo, kadangi ikiteisminis tyrimas nėra priemonė tikrinti priimtų sprendimų teisėtumą ir pagrįstumą. Baudžiamoji atsakomybė demokratinėje visuomenėje turi būti suvokiama kaip krašutinė, paskutinė priemonė (*ultima ratio*), naudojama teisiųjų gėrių apsaugai tais atvejais, kai tų pačių tikslų negalima pasiekti švelnesnėmis priemonėmis. Pažymima, kad informacija apie nusikalstamą veiką suprantama kaip informacija, pagrįsta objektyviais duomenimis, suteikiančiais pagrindą manyti, jog minėta nusikalstama veika realiai galėjo būti padaryta. Duomenų, kuriais remiantis galima tik manyti, kad nusikalstamą veiką galėjo padaryti konkretus asmuo, nepakanka išvadoms apie asmens kaltumą padaryti ir apkaltinamajam nuosprendžiui priimti. Tai reiškia, kad kaltė baudžiamojoje teisėje nėra preziumuojama, o turi būti nustatoma dėl kiekvienos nusikalstamos veikos. Kaltu dėl nusikalstamos veikos padarymo asmuo gali būti pripažintas tik surinkus pakankamai neabejotinų to asmens kaltės įrodymų. Pareiškėjas nenurodė jokių papildomų duomenų, kurie sudarytų pagrindą abejoti skundžiamame prokuroro rašte nustatytomis aplinkybėmis.

Pareiškėjas prašo įpareigoti prokurorą skundą išnagrinėti priimant ne raštą, o procesinį sprendimą – nutarimą, tačiau pareiškėjui išaiškintina, kad šiuo atveju prokuroras vadovavosi Asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2020 m. balandžio 17 d. įsakymu Nr. I-103 (2022 m. spalio 27 d. įsakymo Nr. I-313 redakcija) 44.3 bei 44.9 punktais, prašymą palikdamas nenagrinėtu.

Dėl nurodytų motyvų ikiteisminio tyrimo teisėja sprendžia, kad Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros prokuroro Redo Savicko 2023 m. balandžio 27 d. raštas Nr. 17.2-1387 yra teisėtas ir pagrįstas, jo naikinti skunde nurodytais argumentais nėra pagrindo, todėl pareiškėjo skundas atmestinas.

Teisėja, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 168 straipsniu, 440 straipsniu,

n u t a r i a:

atmesti Aurimo Drižiaus skundą dėl Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros prokuroro Redo Savicko 2023 m. balandžio 27 d. rašto Nr. 17.2-1387 panaikinimo.

Nutartis per 7 (septynias) dienas nuo jos gavimo dienos gali būti skundžiama Vilniaus apygardos teismui, skundą paduodant per Vilniaus miesto apylinkės teismą.

Teisėja

Beatričė Bakanaukaitė

Nuorašas tikras
Teisėja
Beatričė Bakanaukaitė
2025-08-21